

Informatsioon ja Eesti esialgsed seisukohad 14. ja 15. detsembril 2006. a toimuvaks Euroopa Ülemkogu kohtumiseks

Eesmärk

Seisukohad on ministeeriumidele ning Riigikantseleile aluseks Euroopa Ülemkogu ettevalmistavate kohtumiste juhiste ning jutupunktide koostamisel. Ülemkogu kohtumise päevakorras olevaid küsimusi menetletakse jooksvalt erinevates nõukogudes, lõppjäreluste eelnõu edastatakse liikmesriikidele paar nädalat enne kohtumist (vt ülemkogu kohtumise ettevalmistuste ajakava). Seisukohad on koostanud Riigikantselei koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi, Siseministeeriumi, Justiitsministeeriumi ning Välisministeeriumiga.

Lühiülevaade ülemkogu kohtumise teemadest ja läbirääkimiste kontekstist

Kohtumise fookuses on tõenäoliselt Euroopa Liidu laienemine ning justiits- ja siseküsimuste arutelu. 6. novembril 2006. a liikmesriikidele edastatud esialgses päevakorras on aruteluteemadena toodud:

- 1) laienemine;
- 2) vabadusel, turvalisusel ja õiglusel rajanev ala;
- 3) innovatsioon ja energeetika;
- 4) välissuhted.

Euroopa Liidu laienemise teema all on peamiseks küsimuseks liidu vastuvõtuvõime ehk suutlikkus võtta vastu uusi liikmeid. Justiits- ja siseküsimuste all on põhiteemadeks immigratsioonipoliitika ning otsustusprotsessi tõhustamine. Innovatsiooni ja energeetika osas toimus põhjalikum arutelu 20. oktoobril 2006. a ülemkogu mitteametlikul kohtumisel. Eesistuja soovib Lahtis toimunu käsitletu jätkuna kiita heaks järelused energia ning innovatsiooni kohta, samuti soovitud innovatsioonipoliitika tuleviku kohta. Välissuhete alase arutelu sisu täpsustub vahetult enne ülemkogu kohtumist detsembri alguses.

Järgnevalt on toodud Eesti seisukohad ülemkogu kohtumise aruteluteemade lõikes.

1. Euroopa Liidu laienemine

Eesti peamiseks eesmärgiks on Euroopa Liidu laienemisprotsessi jätkumine. Liitumisperspektiivi pakkumine praegustele ning võimalikele kandidaatriikidele motiveerib neid ellu viima vajalikke poliitilisi ja majanduslikke reforme, mis kokkuvõttes aitavad kaasa turvalise Euroopa kujundamisele. Laienemise osas soovib Eesti ülemkogu lõppjäreluste eelnõusse positiivset sõnumit, mis tervitaks Bulgaaria ja Rumeenia liitumist 1. jaanuaril 2007. a, avaldaks toetust laienemisprotsessi jätkumisele ning kutsuks praegusi ja võimalikke kandidaatriike üles vajalikke reforme jätkama. Eesti ei soovi Türgiga toimuvate liitumisläbirääkimiste katkemist.

Eesti leiab, et Euroopa Liidu laienemine peab toimuma 1993. aasta Kopenhaageni tippkohtumisel määratletud kriteeriumide alusel. Laienemisel tuleb tagada Euroopa Liidu vastuvõtuvõime, mis tähendab eelkõige liidu institutsioonide, ühispoliitikate ja eelarve valmisolekut ning kandidaatriikide ühinemisvalmidust. Eesti on seisukohal, et laienemisprotsessi tuleb jätkata samaaegselt Euroopa Liidu sisereformidega. Sealjuures on oluline anda kodanikele tasakaalustatud teavet laienemise mõjude kohta.

2. Vabadusel, turvalisusel ja õiglusel rajanev ala

Eesti on seisukohal, et justiits- ja siseasjades tuleb otsustusprotsessi tõhustada, kuna tänane praktika on ebaefektiivne. Eesti toetab Euroopa põhiseaduse lepingut ning selles sisalduvaid terviklikke lahendusi justiits- ja siseasjade otsustusprotsessi parandamiseks. Eesti leiab, et ülemkogu järelustes peab kajastuma hinnang senitehtule ning edasised sammud otsustusprotsessi tõhustamise osas. Eesti peab oluliseks Haagi programmi ülevaatamist ning sellest tulenenud Euroopa Komisjoni ettepanekuid uute algatuste kohta tsiviil- ja kriminaalasjade vastastikuse tunnustamise programmide osas. Eesti peab oluliseks, et lisaks uutele algatustele pöörataks senisest rohkem tähelepanu olemasolevate instrumentide täielikule rakendamisele.

Eesti peab oluliseks Euroopa Liidu piirivalveagentuuri (FRONTEX) tugevdamist ning toetab ühtse piirikontrolli strateegia rakendamist. Eesti on seisukohal, et illegaalse immigratsiooni ja rahvusvahelise kuritegevuse teemat tuleb vaadata laiemalt, pöörates sealjuures rohkem tähelepanu probleemide põhjustele. Eesti leiab, et Euroopa Liidu migratsioonipoliitikat tuleb seostada liidu teiste poliitikatega, võttes seda arvesse näiteks arenguabi korraldamisel ning kaubanduspoliitika ja tööhõivepoliitika kujundamisel. Samuti tuleb pöörata senisest rohkem tähelepanu integratsiooni küsimustele. Eesti on seisukohal, et Euroopa Liit peaks jätkuvalt pöörama tähelepanu idast lähtuvale või sealt transiidina saabuvalle rändele.

Eesti ootab Euroopa Ülemkogu kohtumiselt Schengeni õigusruumiga liitumise üldist ajakava, mis võtab arvesse nii juriidilisi kui ka korralduslikke aspekte ning liitumiseelseid hindamisi. Eesti soovib, et ülemkogu järelustes kajastuks hinnang Schengeni ruumi laienemise hilinemise kohta seoses Schengeni infosüsteemiga *SIS II*. Eesti lähtub Schengeni teema käsitlemisel 26. oktoobril 2006. a toimunud valitsuskabineti nõupidamise otsustest.

3. Innovatsioon ja energeetika

Innovatsioonipoliitika arutelul lähtub Eesti Vabariigi Valitsuse 28. septembri 2006. a istungil heaks kiidetud seisukohtadest. Eesti peab oluliseks innovatsioonipoliitika arutelu Euroopa Liidu tasandil ning leiab, et teemaga tegelemist tuleb jätkata ka järgmistel eesistumisperioodidel. Eesti toetab innovatsioonialaseid Euroopa Komisjoni algatusi, nagu intellektuaalse omandi strateegia, teatis ühenduse patendi kohta, ettepanekud ühiste tehnoloogiaalgatuste kohta. Euroopa Tehnoloogiainstituudi asutamise küsimuses esitab Haridus- ja Teadusministeerium täiendatud seisukohad heakskiitmiseks Vabariigi Valitsuse 30. novembri 2006. a istungile.

Euroopa Liidu energiapoliitika osas lähtub Eesti Vabariigi Valitsuse poolt varem heakskiidetud seisukohtadest (*Vabariigi Valitsuse 27. mai 2006. a istungil heakskiidetud seisukohad energiapoliitika roheline raamatu osas; 28. septembri 2006. a istungil heakskiidetud seisukohad Lahti mitteametlikuks ülemkogu kohtumiseks*). Eesti peab energiavaldkonnas kõige olulisemaks energiakriiside vältimist. Riskide vähendamisel näeb Eesti kolme peamise võimalusena põhivõrkude ühendamist, dialoogi Venemaaga ning energiajulgeoleku monitooringut. Eesti peab oluliseks, et suhetes Venemaaga koordineeriks liikmesriigid oma seisukohti ning räägiks ühel häälel. Oluline on saavutada Euroopa energiahartas toodud põhimõtete võtmine uude partnerlusleppesse. Eesti toetab energiakorrespondentide võrgustiku loomist, kuna see võimaldab paremini koondada Euroopa Liidu energiapoliitika kujundamiseks vajalikku teavet ning aitab kaasa energiakriiside ennetamisele.